

Nr 70

Av herr **Lindahl** och herr **Jansson, Axel**, om viss ändring i gällande regler för återkrav i vissa fall av beviljade statsbidrag för uppförande eller inrättande av sjukvårdsanläggning.

Till landstingen och de landstingsfria städerna utgår statsbidrag för uppförande eller inrättande av sjukvårdsanläggningar för vissa vårdgrenar. Således utgår statsbidrag bl. a. till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter enligt en kungl. kungörelse av den 27 juni 1914. För uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus utgår statsbidrag från och med år 1920. Senare har statsbidrag införts för bl. a. förlossningsanstalter, medicinska barnavdelningar, anstalter för vård av kroniskt sjuka och psykiatriska lasarettavdelningar.

Med hänsyn till det aktuella kostnadsläget för sjukhusbyggnader är de utgående statsbidragen mycket obetydliga (exempelvis högst 2 000 kronor för vårdplats för nybyggnad inom tuberkulossjukvården och 2 500 kronor inom epidemisjukvården).

För statsbidragens åtnjutande krävs förbindelse av huvudmannen att icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande för framtiden använda anläggningen till annat än det därmed avsedda ändamålet och i flertalet fall därjämte förbindelse att, om anläggningen framdeles icke skulle komma att användas för ifrågavarande ändamål, återbära uppburet statsbidrag eller så stor del därav, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Avsikten med statsbidragen har varit och är att stimulera huvudmännen till utbyggnad i erforderlig omfattning av vårdplatser för vissa sjukdomar. Numera har emellertid utvecklingen lett därtill, att inom vissa av dessa områden överskott uppkommit på vårdplatser. Så är fallet inom tuberkulosvården, där många platser, till vilkas anordnande statsbidrag beviljats, inte längre erfordras för avsett ändamål. Härtill kommer att man eftersträvar en anknytning av tuberkulosvården till lasaretten. Allteftersom denna förbättring kan genomföras, frigörs ytterligare tuberkulosvårdplatser. En liknande utveckling har skett inom epidemisjukvården.

Understundom måste med statsbidrag anordnade vårdanläggningar avföras, därför att de icke längre fyller gällande krav på vårdstandard.

Om de friställda sjukvårdsplatserna icke tas i anspråk för annan statsbidragsberättigad sjukvård, avkrävs huvudmannen återbetalning av del av det uppburna statsbidraget. Härvid brukar Kungl. Maj:t tillämpa,

att av det uppburna statsbidraget avskrivs i fråga om stenhus en procent och i fråga om trähus två procent för varje fullt år, som anläggningen nyttjats för det med bidraget avsedda ändamålet. Härav framgår, att ett stenhus bedömes utan mera genomgripande förbättringar kunna användas för sjukvårdsändamål under hundra år och trähus under femtio år.

Den av landstingen omhändertavda kroppssjukvården befinner sig emellertid i snabb utveckling. Inom loppet av några decennier krävs ofta sådana ombyggnader och moderniseringar inom sjukhuskroppen, att den ursprungliga anläggningen ofta förändras till oigenkänlighet. Med hänsyn härtill måste det vara högst orealistiskt att räkna med en så lång avskrivningstid som etthundra år. Härtill kommer att bidragen givits som stimuleringsbidrag och därmed får anses ha varit avsedda att täcka själva toppkostnaderna och således egentligen borde avskrivas omedelbart.

Inom Örebro län har under de senare åren tre tuberkulossjukstugor kunnat nedläggas på grund av minskad sjukdomsfrekvens och lokalerna tagas i anspråk för andra ändamål. I samband därmed har staten rest krav på återbetalning av huvudparten av uppburet statsbidrag. I överensstämmelse med en modern syn på tuberkulosvården planerar landstinget att till centrallasarettet överflytta den akuta tuberkulosvården. Där måste nya lasarettplatser uppföras på landstingets bekostnad. Enligt nu tillämpade regler skulle emellertid landstinget vid genomförande av denna plan få återbetala större delen av det till länssanatoriets uppförande beviljade byggnadsbidraget efter det att sjukhuset i över fyrtio år använts för sitt ursprungliga ändamål.

För epidemisjukvården har utvecklingen varit likartad. Flertalet epidemisjukstugor inom länet har avvecklats; en del därför att de icke längre fyllde rimliga krav på sjukvårdslokaler, en del därför att de icke längre erfordrades för epidemivården. Enär epidemisjukhuset i Örebro icke motsvarar aktuella krav, planerar landstinget att vid centrallasarettet uppföra en klinik för vård av såväl de sjukdomar, som omfattas av epidemilagen, som andra infektionssjukdomar. Epidemisjukhuset avses härefter, och sedan viss ombyggnad skett, att tagas i anspråk för andra sjukvårdsuppgifter. Även i det fallet skulle landstinget bli skyldigt att återbetala uppburet byggnadsbidrag för det gamla sjukhuset.

Landstingets strävan att hålla sjukvården på en hög standard medför således icke blott kostnader för nybyggnader utan även skyldighet att till staten återbetala för länge sedan uppburna statliga byggnadsbidrag till fastigheter, som även enligt statlig myndighet icke längre fyller aktuella krav.

För sjukvårdshuvudmännen ter sig de nu av staten tillämpade reglerna för återkrav av beviljade statsbidrag för uppförande eller inrättande

av sjukvårdsanläggningar orimliga. En omedelbar omläggning av dessa är därför i hög grad påkallad.

Vid en omprövning av reglerna förefaller det uppenbart, att återbetalning av uppbyggt statsbidrag icke skall ske, om sjukhuset erhåller annan användning av den anledningen, att det icke längre erfordras för det med statsbidraget avsedda ändamålet eller om sjukvårdshuvudmannen på annat bättre sätt tillgodoser detta behov. Än vidare bör den hittills tillämpade avskrivningstiden radikalt förkortas. Med hänsyn till dels den snabba takt i vilken sjukhus åldras och kräver moderniseringar, dels den ringa del av byggnadskostnaderna statsbidraget täcker och dels dettas karaktär av stimuleringsbidrag bör statsbidraget i vart fall anses avskrivet efter 25 år.

Med åberopande av vad sålunda anförts får vi föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i nu tillämpade regler för återkrav av till uppförande eller inrättande av vissa sjukvårdsanläggningar beviljade statsbidrag, att återbetalningsskyldighet icke skall föreligga, därest anläggningen icke längre erfordras för det med statsbidraget avsedda ändamålet eller detta av landstinget tillgodoses på annat tillfredsställande sätt eller eljest mer än 25 år förflutit efter det anläggningen togs i bruk för det med bidraget avsedda ändamålet.

Stockholm den 22 januari 1957

Lars Lindahl

Axel Jansson